

Δελτίο Τύπου

Λουξεμβούργο, 23 Σεπτεμβρίου 2021

Η στήριξη της ΕΕ για μεταρρυθμίσεις στην Ουκρανία δεν συνέβαλε αποτελεσματικά στην καταπολέμηση της μείζονος διαφθοράς

Παρά τη δράση της ΕΕ, τα φαινόμενα της μείζονος διαφθοράς και της άλωσης του κρατικού μηχανισμού παραμένουν διαδεδομένα στην Ουκρανία, σύμφωνα με ειδική έκθεση που δημοσίευσε το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο (ΕΕΣ). Η ΕΕ προσπαθεί να αντιμετωπίσει τη διαφθορά στην Ουκρανία ως οριζόντια προτεραιότητα, διοχετεύοντας πόρους και καταβάλλοντας προσπάθειες σε ευρύ φάσμα τομέων, από το περιβάλλον ανταγωνισμού έως το δικαστικό σώμα και την κοινωνία των πολιτών. Ωστόσο, σύμφωνα με τους ελεγκτές, η στήριξη και τα μέτρα που εφαρμόστηκαν δεν απέδωσαν τα προσδοκώμενα αποτελέσματα.

Εδώ και περισσότερα από 20 χρόνια, η ΕΕ στηρίζει το μεταρρυθμιστικό πρόγραμμα της Ουκρανίας. Η καταπολέμηση της διαφθοράς, η οποία συνιστά σημαντικό εμπόδιο για την ανάπτυξη μιας χώρας και αντιβαίνει στις αξίες της ΕΕ, αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της εν λόγω στήριξης. Τα φαινόμενα της μείζονος διαφθοράς και της άλωσης του κρατικού μηχανισμού είναι ενδημικά στην Ουκρανία. Θέτουν εμπόδια στον ανταγωνισμό και την ανάπτυξη και υπονομεύουν τη δημοκρατική διαδικασία. Ως αποτέλεσμα της διαφθοράς, χάνονται ετησίως δεκάδες δισεκατομμύρια ευρώ. Στο πλαίσιο των προσπαθειών τους για την αντιμετώπιση του προβλήματος, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης (ΕΥΕΔ) και η συμβουλευτική αποστολή της ΕΕ στην Ουκρανία υποστήριξαν διάφορες μεταρρυθμίσεις για την ενίσχυση του κράτους δικαίου και την καταπολέμηση της διαφθοράς στη χώρα.

Η ΕΕ έχει από μακρόυ επίγνωση των διασυνδέσεων μεταξύ ολιγαρχών, υψηλόβαθμων αξιωματούχων, πολιτικών, δικαστικών και κρατικών επιχειρήσεων. Ωστόσο, οι ελεγκτές επισημαίνουν ότι δεν ανέπτυξε μια ουσιαστική στρατηγική για την αντιμετώπιση ειδικά της μείζονος διαφθοράς. Επί παραδείγματι, οι παράνομες χρηματοοικονομικές ροές, συμπεριλαμβανομένου του ξεπλύματος χρήματος, αντιμετωπίζονται μόνο στο περιθώριο. Παρ' όλα αυτά, η ΕΕ έχει στηρίξει πολλές μεταρρυθμίσεις και δραστηριότητες για την

Σκοπός του παρόντος δελτίου Τύπου είναι η παρουσίαση των κύριων μηνυμάτων της ειδικής έκθεσης του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου. Το πλήρες κείμενο της έκθεσης διατίθεται στον ιστότοπο eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

καταπολέμηση της διαφθοράς στην Ουκρανία. Στις περισσότερες περιπτώσεις, ο βαθμός στήριξης εξαρτάται από την πλήρωση μιας σειράς προϋποθέσεων. Ωστόσο, σε αρκετές περιπτώσεις η Επιτροπή ερμήνευσε υπερβολικά χαλαρά τις απαιτήσεις αυτές, με αποτέλεσμα υπέρμετρα θετικές αξιολογήσεις. Ως παράδειγμα, οι ελεγκτές αναφέρουν το σύστημα απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης, η λειτουργία του οποίου δεν έχει επανεξεταστεί, παρά το γεγονός ότι δύο από τις τρεις προϋποθέσεις για τη χορήγηση ενωσιακής στήριξης δεν έχουν επιτευχθεί.

«Παρά την πολυδιάστατη στήριξη που έχει προσφέρει η ΕΕ στην Ουκρανία, οι ολιγάρχες και τα κατεστημένα συμφέροντα εξακολουθούν να υπονομεύουν το κράτος δικαίου και να συνιστούν απειλή για την ανάπτυξη της χώρας», δήλωσε ο Juhan Parts, Μέλος του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου και αρμόδιος για την έκθεση. *«Η Ουκρανία χρειάζεται μια εστιασμένη και αποδοτική στρατηγική για να περιορίσει τη δύναμη των ολιγαρχών και την έκταση του φαινομένου της άλωσης του κρατικού μηχανισμού. Η ΕΕ έχει τη δυνατότητα να διαδραματίσει πολύ σημαντικότερο ρόλο από αυτόν που έχει επιδείξει μέχρι σήμερα.»*

Στην πράξη, η βοήθεια της ΕΕ έχει αποφέρει περιορισμένα αποτελέσματα. Η στήριξή της για την αντιμετώπιση των αντιανταγωνιστικών δομών και συμπεριφορών επικεντρώθηκε στην εταιρική διακυβέρνηση και την ευθυγράμμιση της ουκρανικής νομοθεσίας με τους κανόνες της ΕΕ. Με την εξαίρεση των επιχορηγήσεων προς ανεξάρτητα μέσα ενημέρωσης και ακτιβιστές, η ενωσιακή στήριξη δεν έχει επικεντρωθεί στον εντοπισμό περιπτώσεων μείζονος διαφθοράς με την εμπλοκή κρατικών επιχειρήσεων. Εντούτοις, δεδομένου του μεγάλου αριθμού εταιρειών στην Ουκρανία που αποτελούν διεφθαρμένα μονοπώλια ή συμμετέχουν σε διεφθαρμένα ολιγοπώλια, οι ελεγκτές υποστηρίζουν ότι η ΕΕ θα έπρεπε να είχε ενεργήσει αμεσότερα για να εξαλείψει τα εμπόδια στον ελεύθερο και θεμιτό ανταγωνισμό.

Ούτε η ενωσιακή στήριξη για τη μεταρρύθμιση του δικαστικού συστήματος απέφερε επαρκή αποτελέσματα. Εντούτοις, τα έργα της ΕΕ και η βοήθεια που παρείχε για την ανάπτυξη ικανοτήτων συνέβαλαν στην αναθεώρηση του ουκρανικού συντάγματος, καθώς και μεγάλου αριθμού νόμων. Επίσης, οι ελεγκτές αναγνωρίζουν ότι στήριξαν τη δημιουργία νέου Ανώτατου Δικαστηρίου. Ωστόσο, τα επιτεύγματα αυτά απειλούνται διαρκώς από τις πολυάριθμες προσπάθειες καταστράτηγησης των νόμων και αποδυνάμωσης των μεταρρυθμίσεων που έχουν προκαλέσει σημαντικές οπισθοδρομήσεις, τις οποίες τα μέτρα της ΕΕ δεν έχουν πετύχει να μετριάσουν.

Ομοίως, τα κύρια όργανα για την καταπολέμηση της διαφθοράς, στη συγκρότηση των οποίων συνέβαλε η ΕΕ, εξακολουθούν να δυσκολεύονται να κάνουν αισθητή την παρουσία τους. Το σύστημα για την έρευνα, τη δίωξη και την εκδίκαση υποθέσεων διαφθοράς υψηλού επιπέδου είναι συνολικά εξαιρετικά εύθραυστο. Το ανώτερο δικαστήριο κατά της διαφθοράς έχει αρχίσει να δείχνει ενθαρρυντικά αποτελέσματα, αλλά η αποτελεσματικότητα, η ανεξαρτησία και η βιωσιμότητά του τίθενται συχνά υπό αμφισβήτηση. Το ίδιο ισχύει για το εθνικό γραφείο καταπολέμησης της διαφθοράς. Παρά το γεγονός ότι η πολιτική στήριξη της ΕΕ βοήθησε στη συνέχιση της λειτουργίας του και τη διατήρηση της ανεξαρτησίας του, η υπηρεσία αυτή τελεί διαρκώς υπό απειλή και οι αποφάσεις της εξαρτώνται από παράγοντες όπως οι εισαγγελικές αρχές και οι εγκληματολογικές έρευνες. Οι ελεγκτές υπενθυμίζουν ότι, εάν ένας κρίκος της αλυσίδας είναι αδύναμος, διακυβεύεται η σωστή λειτουργία ολόκληρου του οικοδομήματος.

Γενικές πληροφορίες

Η Ουκρανία είναι χώρα της ανατολικής εταιρικής σχέσης της ΕΕ και χρηματοδοτείται από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Γειτονίας, ο οποίος θέτει ως προϋπόθεση τον σεβασμό του κράτους δικαίου. Από το 2004, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει διαθέσει περίπου 5,6 δισεκατομμύρια ευρώ για προγράμματα μακροοικονομικής χρηματοδοτικής συνδρομής (ΜΧΣ) και 2,2 δισεκατομμύρια ευρώ για προγράμματα συνδρομής. Επίσης, παρέχει εγγυήσεις για δάνεια της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων ύψους 4,4 δισεκατομμυρίων ευρώ. Η ΕΕ αποτελεί τον μεγαλύτερο χορηγό βοήθειας προς την Ουκρανία.

Η ειδική έκθεση 23/2021, με τίτλο «Μείωση της μείζονος διαφθοράς στην Ουκρανία: τα αποτελέσματα δεν είναι ακόμη ικανοποιητικά, παρά τις πολλές πρωτοβουλίες της ΕΕ», είναι διαθέσιμη στον ιστότοπο του ΕΕΣ (eca.europa.eu) σε 23 γλώσσες της ΕΕ.

Εντός του έτους, το ΕΕΣ πρόκειται να δημοσιεύσει επίσης έκθεση σχετικά με τη στήριξη της ΕΕ για το [κράτος δικαίου στα Δυτικά Βαλκάνια](#).

Το ΕΕΣ παρουσιάζει τις ειδικές εκθέσεις του στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο της ΕΕ, καθώς και σε άλλους ενδιαφερομένους, όπως στα εθνικά κοινοβούλια, σε παράγοντες του αντίστοιχου κλάδου και σε εκπροσώπους της κοινωνίας των πολιτών. Στη συντριπτική πλειονότητά τους, οι συστάσεις που διατυπώνονται στις εκθέσεις του υλοποιούνται.

Επικοινωνία με τον Τύπο

Γραφείο Τύπου του ΕΕΣ: press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeais: vincent.bourgeais@eca.europa.eu - κιν.: (+352) 691 551 502
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu - κιν.: (+352) 691 553 547